

Kansainvälisen merenkulkujärjestön (IMO) meriturvallisuuskomitean 107. istunnon pätevyyskirjoja koskevien päätöslauselmien hyväksyminen ja voimaansaattaminen

Asian tausta

Kansainvälisessä merenkulkujärjestössä (International Maritime Organization, jäljempänä IMO) on vuosikymmenten ajan kehitetty kattava kansainvälinen sääntelyjärjestelmä alusten turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä, miehistön pätevydestä, aluskuljetuksiin liittyvistä vastuukysymyksistä sekä alusliikenteen ympäristölle aiheuttamien haittojen ehkäisemisestä. Keskeinen yleissopimus on ihmishengen turvallisuudesta merellä vuonna 1974 tehty kansainvälinen yleissopimus (SopS 11/1981, jäljempänä SOLAS-yleissopimus).

Toinen keskeinen yleissopimus IMO:ssa on vuonna 1978 tehty kansainvälinen yleissopimus koskien merenkulkijoiden koulutusta, pätevyyskirjoja ja vahdinpitoa, jäljempänä STCW-yleissopimus. Suomi liittyi sopimukseen 28 päivänä huhtikuuta 1984 (SopS 22/1984). Yleissopimuksia sekä STCW-yleissopimukseen liittyvää säännöstöä, jäljempänä *STCW-säännöstöä*, on muutettu lukuisia kertoja IMO:n meriturvallisuuskomitean (Maritime Safety Committee, jäljempänä MSC-komitea) päätöslauselmilla.

Valtioneuvostoa pyydetään hyväksymään MSC-komitean antamat päätöslauselmat MSC.540(107) ja MSC.541(107).

Sopimuksen valmistelu

Sopimusmuutokset on valmisteltu IMO:n meriturvallisuuskomiteassa ja sen alakomiteoissa. Hyväksyttäväksi esitettävät päätöslauselmat on hyväksytty meriturvallisuuskomitean 107. istunnossa kesäkuussa 2023.

EU:n yksinomaiseen toimivaltaan kuuluvissa asioissa komitealle toimitettavat esitykset on valmisteltu jäsenvaltioiden kesken ennen esityksen toimittamista IMO:on. Lisäksi Euroopan unionin neuvosto antaa ennen kutakin meriturvallisuuskomitean kokousta päätöksen, jonka nojalla jäsenvaltiot valtuutetaan ilmaisemaan suostumuksensa tulla muutosten sitomiksi unionin etujen mukaisesti siltä osin kuin nuo muutokset kuuluvat unionin yksinomaiseen toimivaltaan. Jäsenvaltiot myös muodostavat EU:n yhteisen koordinoitun kannan ennen kokousta esityksistä, jotka kuuluvat EU:n yksinomaiseen toimivaltaan tai joiden osalta jäsenvaltiot katsovat, että asiassa on EU:n yhteinen intressi.

Meriturvallisuuskomitean ja sen alakomiteoiden kansallisissa koordinaatioissa esitykset on käyty yksityiskohtaisesti läpi ja asiassa on kuultu laajasti merenkulun ja elinkeinon sidosryhmiä.

Sopimuksen määräykset ja niiden suhde Suomen lainsäädäntöön

Päätöslausemilla ehdotettujen muutosten tarkoituksena on ottaa käyttöön merenkulkijoiden sähköiset pätevyyskirjat.

MSC.540(107)

STCW-yleissopimuksen säännön I/1 kohdassa määritelmän tarkoituksena on selventää merenkulkijoiden pätevyyskirjojen termin ”alkuperäinen muoto” merkitystä, ottamalla huomioon mahdollisuus käyttää sähköisiä pätevyyskirjoja STCW-yleissopimusta sovellettaessa, kuten on jo käytäntönä muiden yleissopimusten osalta. IMO on jo laatinut sähköisten pätevyyskirjojen käyttöä koskevat suuntaviivat (FAL.5/Circ.39/Rev.2). Lisäksi STCW-yleissopimuksen säännön I/2 kohdassa lisätty viittaus sähköiseen muotoon.

MSC.541(107)

Päätöslausemalla ehdotetaan muutosta STCW-säännösten A-osan kohtaan A-I/2. Muutoksella täsmennetään pätevyyskirjoja ja kelpoisuustodistuksia koskevien vähimmäistietojen vaatimukset yhteensopiviksi sähköistä pätevyyskirjaa käytettäessä.

Päätöslausemien määräykset koskevat merenkulkijoiden pätevyyskirjoja. Suomen lainsäädännössä merenkulkijoiden pätevyyskirjojen kannalta keskeinen laki on laki liikenteen palveluista (320/2017). EU-lainsäädännössä keskeinen säädös on vähimmäiskoulutusdirektiivi (EU) 2022/993. Myös vähimmäiskoulutusdirektiivi sisältää digitaalisia pätevyyskirjoja koskevia säännöksiä. Miehitysasetuksessa 508/2018, säädetään tarkemmista yksityiskohdista.

Päätöslausemien MSC.540(107) ja MSC.541(107) sisältävät muutokset kuuluvat EU:n yksinomaiseen toimivaltaan. Euroopan unionin neuvosto on ennen kutakin meriturvallisuuskomitean kokousta antanut päätöksen, jonka nojalla jäsenvaltiot valtuutetaan ilmaisemaan suostumuksensa tulla muutosten sitomiksi unionin etujen mukaisesti siltä osin kuin nuo muutokset kuuluvat unionin yksinomaiseen toimivaltaan. Ennen meriturvallisuuskomitean 107. istuntoa neuvosto antoi päätöksen 2023/0092 (NLE) Kansainvälisessä merenkulkijärjestössä meriturvallisuuskomitean 107. istunnossa Euroopan unionin puolesta otettavasta kannasta ihmishengen turvallisuutta merellä koskevaan kansainväliseen yleissopimukseen (SOLAS), suurnopeusalusten vuoden 1994 (vuoden 1994 HSC-säännöstö) ja vuoden 2000 (vuoden 2000 HSC-säännöstö) kansainvälisiin turvallisuussäännöstiin, polaarilla vesialueilla liikennöiviin aluksiin sovellettavaan kansainväliseen säännöstiin (polaarikoodi), merenkulkijoiden koulutusta, pätevyyskirjoja ja vahdinpitoa koskevaan vuoden 1978 kansainväliseen yleissopimukseen (STCW) ja säännöstiin sekä hengenpelastuslaitteita koskevaan kansainväliseen säännöstiin (LSA) tehtävien muutosten hyväksymiseen.

Muutokset ovat luonteeltaan teknisiä, eivätkä ne kuulu Suomessa lainsäädännön alaan. Tästä syystä ne eivät vaadi eduskunnan hyväksyntää. Tarkoituksena on, että valtioneuvoston yleisistunto hyväksyisi muutokset.

Alustavan arvion mukaan muutoksia ei ole tarpeen julkaista Suomen säädöskokoelman sopimussarjassa muutosten teknisyyden sekä vähäisen yleisen merkityksen vuoksi.

Säädöskokoelman sopimussarjassa julkaistaisiin liikenne- ja viestintäministeriön ilmoitus muutosten voimaantulosta. Suomen säädöskokoelmasta annetun lain (188/2000) 9 §:n mukaisesti Liikenne- ja viestintävirasto antaisi muutoksista tietoja suomeksi ja ruotsiksi. Tämän lisäksi päätöslauselmat sekä muutosten englanninkieliset tekstit julkaistaisiin Liikenne- ja viestintäviraston internetsivuilla osoitteessa www.traficom.fi.

Esityksen vaikutukset

Muutoksilla ei arvioida olevan merkittäviä taloudellisia tai hallinnollisia vaikutuksia. Yksityiskohtaiset vaikutukset on arvioitu edellä päätöslauselmittain.

Lausuntopalaute

MSC-komitean kokousten kansallisissa koordinaatioissa on kuultu laajasti merenkulun ja elinkeinon sidosryhmiä. Muutoksista on lisäksi pyydetty lausunnot merenkulun sidosryhmäverkostolta **xx.x.-xx.x.2024**. Esityksestä annettiin **xx** lausuntoa.

Sopimuksen voimaantulo

Muutokset tulevat kansainvälisesti voimaan noudattaen niin sanottua hiljaista hyväksymismenettelyä siten, että ne katsotaan STCW-yleissopimuksen XII(1)(a)(vii)(2) artiklan mukaisesti hyväksytyiksi 1 päivänä heinäkuuta 2024, jollei niitä siihen mennessä ole vastustanut 1/3 sopimuspuolista tai sopimuspuolet, joiden yhteenlaskettu tonnisto on yli 50 prosenttia maailman kauppalaivaston tonnistosta. Jos muutokset katsotaan hyväksytyiksi, ne tulevat voimaan kansainvälisesti 1 päivänä tammikuuta 2025.

Ahvenanmaa

Esitetyt sopimusmuutokset koskevat kauppamerenkulkua. Näin ollen Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 27 §:n 13 kohdan mukaan sopimuksen määräykset kuuluvat valtakunnan lainsäädäntövaltaan. Koska muutokset eivät sisällä Ahvenanmaan maakunnan toimivaltaan kuuluvia määräyksiä, muutosten voimaansaattamissäädökselle ei ole tarpeen pyytää Ahvenanmaan maakuntapäivien hyväksyntää itsehallintolain 59 §:n 1 momentin mukaisesti.

Toimivalta

Muutosten hyväksyminen kuuluu perustuslain 93.2 §:n nojalla valtioneuvostolle.

Esitys

Edellä olevan perusteella esitetään, että valtioneuvosto hyväksyy kansainväliseen merenkulkijoiden koulutusta, pätevyyskirjoja ja vahdinpitoa koskevaan vuoden 1978 yleissopimukseen sekä siihen liittyvään merenkulun koulutusta, pätevyyskirjoja ja vahdinpitoa koskevaan säännöstöön tehdyt muutokset.

Esittelijä

Väinö Pitkänen, liikenne- ja viestintäministeriö